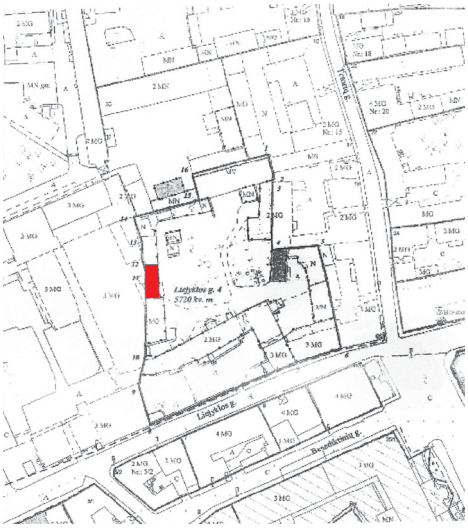
were found in a large percentage of the other burials. Various diseases were recorded in nine of the ten adults 40–45 years of age or older. Various instances of broken bones, post-traumatic arthritis, periostitis, osteochondrosis, osteophytosis, spondyloarthrosis, and syphilis were noted (Fig. 7).

In summarising the data from the burials, it was established that infants up to 3 years of age comprised 24% (6 burials), children 3–11 years of age – 32% (8 burials), young people 18–20 years of age – 4% (1 burial), and adults 40 and over – 40 %. (10 burials). During the excavation, it was recorded that some of the adults had been buried in wooden coffins, the rest, including all of the children, having probably been wound in a sheet. The individuals had been buried supine with extended legs. The arms were either extended at the sides or bent at the elbow with hand in the pelvic area. The heads were to the W with small deviations to the S.

The infrequent grave goods, the age of the individuals, and the diseases attest to the poor state of their health, the poor nutrition, frequent traumas, and obvious low social status. It is likely that Rakaučizna old cemetery is the burial site of a small town (Pabaiskas?) or local village community.

1 pav. Situacijos planas. E. Butėno brėž.

Fig. 1. Situation plan.

Eugenijus Butėnas

Kapinės Vilniuje, Liejyklos g. 4–24

2013 m. lapkričio – 2014 m. kovo mėnesiais Vilniuje, Liejyklos g. 4–24 buvo vykdomi archeologiniai tyrimai, savininkui suplanavus šios pastato dalies renovavimo darbus. Jų metu numatyta įrengti rūsį, sustiprinti pamatus, keisti perdangas. Tyrimai yra tęstiniai, nes 2007 m. E. Vailionis ir E. Butėnas Liejyklos g. 4-24 atliko žvalgomuosius tyrimus, kurių metu buvo ištirtas vienas 9 m^2 ploto šurfas (*ATL 2007 metais*, V., 2008, p. 389–390).

2013–2014 m. tyrimų metu pastato viduje, rūsio įrengimo vietoje, buvo vykdomi detalieji tyrimai, kurių metu iki įžemio ištirtas 55 m^2 plotas (1 pav.). Įžemis pasiektas 1,9–2,2 m (H_{abs} 104,45–104,73 m) gylyje. Kultūrinio sluoksnio viršutinę dalį iki 60–80 cm gylio sudarė šviesiai pilkos spalvos žemės su gausiomis statybinėmis griuvenomis (plytų duženomis, kalkių skiedinio trupiniais bei plokštinių, olandiško tipo ir kraiginių čerpių dalimis). Apatinė kultūrinio sluoksnio dalis susiformavusi iš tamsiai pilkos – juodos žemės su būdingais Vilniaus senamiesčiui masiniais radiniais: žiesta įvairios paskirties buitine (puodai, keptuvės, dubenys) bei statybine (kokliai) keramika. Dauguma koklių – plokštiniai, puošti augaliniu arba geometriniu

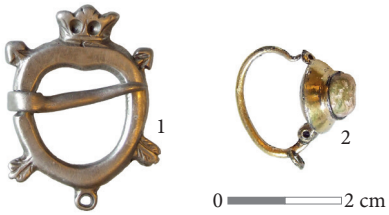

2 pav. Kapai 21, 22. E. Butėno nuotr.

Fig. 2. Burials 21, 22.

ornamentu, dengti žalia glazūra. Rastoji keramika preliminariai datuojama XVI a. pabaiga – XIX a. Taip pat aptikta gyvulių kaulų, ragų.

Tyrimų metu rasta griautinių žmonių kapų. Dalis jų apardyti pastato statybos metu, taip pat įkasant vėlyvesnius palaidojimus. Laidota 2–3 eilėmis, t. y. vienas virš kito arba vienas šalia kito. Sveikesnių kapų aptikta 22 (visa antropologinė medžiaga perduota VU MF). Kapai buvo įvairiuose kultūrinio sluoksnio gyliuose arba įžemio horizonte, kartais nežymiai įkasti į įžemį. Vyraujanti palaidojimo kryptis – galva į V. Mirusieji laidoti aukštielninki, ištiestomis kojomis, rankų padėtis įvairi – jos padėtos palei kūną arba viena ar abi sulenktos per alkūnes ir padėtos krūtinės, dubens srityje. Dalis mirusiųjų buvo užpilti kalkėmis (2 pav.), laidoti karstuose, nes rasta supuvusios medienos likučių po griaučiais bei geležinių kaltinių vinių.

3 pav. Įkapės: 1 – sagtis (segė?) (sidabras); 2 – auskaras (sidabras, auksas, perlas); 3 – žiedas (auksas, emalis). V. Steponaičio nuotr.

Fig. 3. Grave goods: 1 – a buckle (brooch?) (silver); 2 – an earring (silver, gold, pearl); 3 – a ring (gold, enamel).

Aptikta prabangių įkapių (3 pav.), tačiau jų priskirti konkrečiam kapui negalima, nes jos rastos metalo ieškikliu tarp kelių palaidojimų arba ne pirminėje vietoje. Įkapės – tai du auksiniai uždari žiedai (vienas juostinis vestuvinis, kitas puoštas sunertomis plaštakomis, kurios buvo užpiltos baltu emaliu), sidabrinis paauksuotas auskaras su perlo (?) akute, sidabrinė širdies formos sagtelė (segė?) su ataugėlėmis ir užsegimo liežuvėliu. Šie radiniai datuotini XVI–XVII a. Sprendžiant pagal atlikimo techniką, darbo kokybę žiedas su sunertų rankų motyvu gali būti pagamintas Vokietijoje Niurnbergo meistrų.

Cemetery in Vilnius, Liejyklos St. 4–24

During the 2013–2014 investigation (at Liejyklos St. 4–24) (Fig. 1), a 55 m^2 area was excavated down to sterile soil inside the building at the site of a planned cellar. Sterile soil

was reached at a depth of 1,9–2,2 m (H_{abs} 104.45–104.73 m). The upper part of the cultural layer, down to a depth of 60–80 cm, consisted of light grey soil with an abundance of construction rubble (brick fragments, small pieces of lime mortar, and pieces of flat, Dutch-style and ridge roof tiles). The lower part of the cultural layer consisted of dark grey – black soil with characteristic Vilnius old town mass finds: hand thrown structural (stove tiles) ceramics and household pottery for various purposes. The bulk of the stove tiles consisted of green-glazed panel stove tiles (*Blattkacheln*) with floral or geometric designs. Various animal bones, horns, and antlers were also found. The discovered ceramics were preliminarily dated to the late 16th – 19th centuries.

In addition to ceramic fragments, human remains (skeletons) were found. These remains had been severely disturbed, some during the building's construction, others during the internment of later remains. The individuals had been buried in 2–3 rows, i.e. one on top of another or side by side. 22 more intact burials were discovered. The individuals had been buried at various depths in the cultural layer or at the sterile soil horizon, being sometimes set slightly into the sterile soil. The predominant burial direction was with the head to the W. The individuals were interred supine with the legs extended and the arms in various positions, i.e. placed beside the body with one or both arms bent at the elbow and the hand placed on the chest or pelvic area. Some had been covered with lime (Fig. 2) and buried in coffins as the remains of rotten wood (under the skeletons) and iron hand-forged nails were found.

Expensive grave goods were found (Fig. 3), but it was impossible to assign them to a specific burial because they were discovered using a metal detector between several burials or not in their original location. The discovered grave goods consisted of: two gold closed rings a wedding band and a ring decorated with clasped hands covered with white enamel); a silver gilded earring with a pearl; and a silver heart-shaped buckle (brooch?) with protuberances and its pin. These finds date to the 16th–17th centuries.

Mindaugas Grikpėdis,
Žilvinas Montvydas

Lavoriškių senkapis

2010 m. rudenį sužinota, kad Vilniaus gyventoja Monika Burokaitė turi iš žemės iškastų „kardų". 2011 m. vasario mėnesį buvo gautos kelios dviašmenio kalavijo fotonuotraukos. Paaiškėjo, kad jį prieš 30–35 m. žvyro karjere, esančiame į ŠR nuo Lavoriškių kaimo (Vilniaus r., Lavoriškių sen.) surado M. Burokaitės tėvas Olegas Burokas. Kalavijas yra geležinis, 72 cm ilgio, gana gerai išlikęs. Geležtė siaurėjanti, ties skersiniu 5 cm pločio. Skersinis profiliuotas, jo viduryje iš vienos pusės statmenai geležtei įtvirtinta geležinė 4 cm ilgio atšaka. Rankenoje matomos 3 skylės kniedėms (1 pav.). Ginklas yra skiriamas *Langes Messer* (ilgasis peilis) tipui, jis būdingas XV a. II pusei – XVI a. pradžiai. Šiuo metu jis saugomas pas radėją.

O. Burokas papasakojo, kad vaikystėje žvyrduobėse ne kartą rado žmonių kaulų, vinių. Kartu su pusbroliu kelias kaukoles netgi buvo parsinešęs namo, tačiau subarti tėvų vaikai jas kažkur išmetė. Kalavijo radėjas nurodė apytikslę žvyro karjero vietą, prisiminė senelio pasakojimą apie šioje vietoje palaidotus „Napoleono karius". Anot O. Buroko, žvyro karjeras buvo uždarytas dar tarybiniu laikotarpiu. Pateiktus